

H ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στόχος αυτού του φυλλαδίου είναι να ενημερώσει τον αρχάριο ερευνητή για την τεχνική, που απαιτείται προκειμένου να ετοιμάσει μια συνθετική εργασία ανατρέχοντας σε διάφορα βοηθήματα και πηγές. Στην αρχή δίνεται ένα διάγραμμα της δομής, την οποία έχει συνήθως μια βιβλιογραφική εργασία. Στη συνέχεια αναλύεται κάθε ένα από τα μέρη, που περιλαμβάνονται στη δομή της εργασίας. Κατόπιν παρουσιάζονται περιληπτικά τα στάδια, τα οποία πρέπει να ακολουθήσει ο ερευνητής και ο τρόπος επεξεργασίας του βιβλιογραφικού υλικού και τέλος, γίνεται αναφορά στην τεχνική, με την οποία θα γραφούν οι βιβλιογραφικές παραπομπές και σημειώσεις.

2. ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Σελίδα του τίτλου
2. Πίνακας περιεχομένων
3. Πρόλογος
4. Εισαγωγή
5. Ανάπτυξη του θέματος (χωρίζουμε το κείμενο που γράφουμε σε μέρη, κεφάλαια, υποκεφάλαια, παραγράφους, υποπαραγράφους, σύμφωνα με σχεδιάγραμμα που εκπονείται στην αρχή, το οποίο μπορεί βέβαια να αλλάξει ανάλογα με τα ευρήματα).
6. Επίλογος
7. Βιβλιογραφία κατά αλφαβητική σειρά των συγγραφέων σύμφωνα με το επώνυμό τους.
8. Παράρτημα (περιλαμβάνει πίνακες συντομογραφιών, ευρετήρια προσώπων, πραγμάτων, εννοιών, καταλόγους πινάκων, εικόνων, γραφικών παραστάσεων, κλπ.).

3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΟΣ – ΔΟΜΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

3.1 Σελίδα του τίτλου

Στη σελίδα αυτή γράφεται ο τίτλος της εργασίας, ο οποίος πρέπει να είναι σύντομος και περιεκτικός. Γράφεται ακόμη το ονοματεπώνυμο του συγγραφέα με τους τίτλους του, το έτος και ο τόπος που εκδόθηκε η εργασία. Όταν πρόκειται για εργασίες που υποβάλλονται για έγκριση σε διάφορα ιδρύματα ή σχολές, όπως οι διδακτορικές διατριβές ή άλλες χρηματοδοτούμενες έρευνες, γράφεται και το όνομα του ιδρύματος ή του ερευνητικού κέντρου, το οποίο υποβλήθηκε η εργασία.

3.2 Πίνακας περιεχομένων

Μπαίνει συνήθως στην αρχή της εργασίας και δίνει μια πλήρη εικόνα της διάρθρωσης και της οργάνωσης της εργασίας.

3.3 Πρόλογος

Στο μέρος αυτό της εργασίας δίνονται γενικές πληροφορίες σχετικές με τις συνθήκες, την αφορμή και τον τρόπο εργασίας του ερευνητή. Εκφράζονται ακόμη ευχαριστίες σε όσους βοήθησαν στην πραγματοποίηση της εργασίας.

3.4 Εισαγωγή

Στην εισαγωγή παρουσιάζεται περιληπτικά το θέμα, το οποίο θα αναπτυχθεί και δικαιολογείται η επιλογή του. Γίνεται βιβλιογραφική ανασκόπηση και παρουσιάζεται ο τρόπος και οι μέθοδοι, που ακολουθούνται στην ανάπτυξη της εργασίας, καθώς και η διάρθρωση που έχει.

3.5 Η ανάπτυξη του θέματος

Το κείμενο της εργασίας χωρίζεται σε μέρη, κεφάλαια, υποκεφάλαια, παραγράφους, υποπαραγράφους και εδάφια σύμφωνα με τη δομή, που δόθηκε προηγουμένως, η οποία βέβαια τροποποιείται στην πορεία της εργασίας ανάλογα με τα ευρήματα. Η παρουσίαση του κειμένου μπορεί να γίνει με το αριθμογραφικό ή με το δεκαδικό σύστημα. Με το **αριθμογραφικό σύστημα** χρησιμοποιούνται πολλοί τύποι αριθμών και γραμμάτων. Έτσι παρουσιάζονται τα κύρια μέρη με : Α, Β, Γ, ..., τα κεφάλαια με: Ι, ΙΙ, ΙΙΙ, ..., τα υποκεφάλαια με: 1, 2, 3, ..., οι παράγραφοι με: α, β, γ, ..., οι υποπαραγράφοι με: ι, ιι, ιιι, ... Με το **δεκαδικό σύστημα** χρησιμοποιούνται μόνο δεκαδικοί αριθμοί. Τα αρχικά μέρη που δεν έχουν άμεση σχέση με το θέμα αριθμούνται με: 01, 02, ... ενώ τα μέρη σχετίζονται με το θέμα αριθμούνται με τους αριθμούς ως εξής: 1.1, 1.2, 1.2.1, 1.2.2, 2.2.1, 2.1.1 κλπ.

3.6 Επίλογος

Στον επίλογο γίνεται: σύντομη ανακεφαλαίωση τους θέματος, β) συνοπτική παρουσίαση των συμπερασμάτων και συσχέτισή τους με τα πορίσματα άλλων ερευνών, και γ) υπόδειξη για συνέχιση παρόμοιων ερευνών ή παραπέρα διερεύνηση του θέματος.

3.7 Παράρτημα

Στο μέρος αυτό της εργασίας, το οποίο βρίσκεται στο τέλος, περιλαμβάνεται συνήθως πρόσθετο υλικό σε έγγραφα, γραφικές παραστάσεις ή κείμενα, τα οποία ο συγγραφέας λίγο μόνο θίγει στην εργασία του. Τα στοιχεία του παραρτήματος ομαδοποιούνται, τιτλοφορούνται, αριθμούνται και καταχωρούνται στον πίνακα των περιεχομένων. Στο παράρτημα περιλαμβάνονται οι πίνακες συντομογραφιών, τα ευρετήρια προσώπων, εννοιών, πραγμάτων, οι πίνακες εικόνων, γραφικών παραστάσεων, σχημάτων, κλπ.

4. ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Για να συνταχθεί μια εργασία πρέπει να περάσει από τα παρακάτω στάδια:

4.1 Αναζήτηση και ανεύρεση της βιβλιογραφίας

Το πρώτο στάδιο είναι η αναζήτηση, η ανεύρεση, η καταγραφή και η ταξινόμηση της βιβλιογραφίας. Για να συνταχθεί ένας βιβλιογραφικός κατάλογος, όσο το δυνατόν πιο πλήρης σχετικά με το θέμα που επεξεργαζόμαστε, ανατρέχουμε σε δελτία εκπαιδευτικής αρθρογραφίας (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο) σε βιβλιογραφίες βιβλίων και περιοδικών γενικού ή ειδικού ενδιαφέροντος, σε διάφορα επιστημονικά έντυπα, σε κέντρα πληροφόρησης, σε δημοσιεύσεις του ημερήσιου και εβδομαδιαίου τύπου, σε βιβλιοθήκες, σε βιβλιοπωλεία και σε υπηρεσίες, που ασχολούνται με τη συλλογή ή την καταγραφή επιστημονικού υλικού.

4.2 Συλλογή του υλικού

Μετά την καταγραφή της βιβλιογραφίας αρχίζει η προσεκτική μελέτη των πηγών για το θέμα και εντοπίζονται τα συμπεράσματα, στα οποία έχουν φτάσει άλλοι ερευνητές. Οι πληροφορίες αποδελτιώνονται από τη βιβλιογραφία: είτε με καταγραφή τους σε τετράδιο, είτε με σημειώσεις στο περιθώριο του δημοσιεύματος, είτε με δείκτες στις αντίστοιχες σελίδες των δημοσιευμάτων, ή με την τεχνική των δελτίων αποδελτίωσης. Με τα δελτία αποδελτίωσης ο ερευνητής ταξινομεί το υλικό κατά ενότητες σύμφωνα με τα κοινά σημεία που παρουσιάζει.

4.3 Η σύνθεση της εργασίας

Μετά τη συγκέντρωση και την ταξινόμηση του κυριότερου μέρους του υλικού ακολουθεί η προσωρινή διάρθρωσή του σε μέρη, κεφαλαία, υποκεφάλαια, κλπ., η

οποία όμως μπορεί να αλλάξει ανάλογα με τις πληροφορίες, που ενδεχομένως προστίθενται κατά τη συγγραφή της εργασίας. Στην προσωρινή διάρθρωση εντάσσεται το υλικό, το οποίο έχει αποδελτιωθεί και ταξινομηθεί, αφού πρώτα επιχειρηθεί μια πρώτη προσπάθεια σύνθεσης των πληροφοριών σε συνεχή λόγο. Στη συνέχεια γίνεται διεξοδική επεξεργασία του κειμένου σε ό,τι αφορά τη διατύπωση και τη μορφή του, μέχρις ότου οριστικοποιηθεί. Όταν το κείμενο θα έχει πάρει την πλήρη μορφή του σε ενότητες, κεφάλαια, υποκεφάλαια και παραγράφους θα προστεθούν και οι απαραίτητες παραπομπές και υποσημειώσεις.

4.4 Ολοκλήρωση της εργασίας

Για να ολοκληρωθεί η εργασία πρέπει να ενταχθούν δυο ακόμη τμήματά της, δηλαδή η εισαγωγή και ο επίλογος, τα οποία γράφονται, αφού περατωθεί η ανάπτυξη του θέματος.